

CİNSİYETİN ONTOLOJİSİ
ELEŞTİREL VE GERÇEKÇİ BİR SORUŞTURMA

CARRIE HULL

ÇEVİREN
GÜLİZ AKÇASOY

CARRIE HULL

Wilfrid Laurier Üniversitesi'nde ve Toronto Üniversitesi'nde dersler verdi. Daha önce *Philosophy and Social Criticism*, *Radical Philosophy*, *New Political Science* ve *Environmental Values* dergilerinde makaleleri yayımlandı. Cinsiyet, cinsellik, felsefe ve sosyal bilimler üzerine çalışmalarına devam ediyor.

GÜLİZ AKÇASOY

Hacettepe Üniversitesi İngilizce Mütercim Tercümanlık programında lisans eğitimini tamamladı. Dokuz Eylül Üniversitesi'nde çeviribilim alanında doktora tezini yazıyor. Türkiye'de çevirilerin ve alıntısallığın feminist epistemolojilerin oluşturulmasında ve feminist aktivistlerin sosyal ağ hareketlerinde oynadıkları role odaklanıyor. Fulbright Doktora Tezi Araştırma Bursu'yla University of Massachusetts Amherst'te (ABD) araştırmalarına devam ediyor.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	11
I	
GİRİŞ	13
2	
KESİNLİK ARAYIŞI	26
1. Yunan Akılcılığı	28
2. Bilimsel Devrim	34
3. Pozitivizmin Yükselişi ve Çöküşü	41
3	
20. YÜZYILIN NOMİNALİZMİ, GÖRECİLİĞİ VE DAVRANIŞÇILIĞI: GOODMAN, QUINE VE FOUCAULT	51
1. Nelson Goodman	52
2. W. V. O. Quine	60
3. Dilsel Davranışçılık	67
4. Michel Foucault	76
5. Düzensiz Şeyler	80
6. Sınıflandırma ve Disiplin	85
7. Cinsiyet ve Cinsellik	94
8. Foucault ve Empirizm	97

4	
POSTYAPISALCI VE İNŞACI FEMİNİZM	104
1. Göreliliği Tarife Ne Hacet	109
2. Nominalist Feminizm	121
3. Davranışçı Faillik	141
4. Nefret Söylemi	149
5	
GÜNÜMÜZ GERÇEKÇİLİĞİNİN NOMİNALİZMLE	158
DÜELLOSU	
1. Nedensel Yapılar	160
2. Korelasyon ve Nedensellik	183
3. İstisnaların Açıklanması	197
6	
CİNSİYET FORMUNUN VE ANLAMININ YAPISI VE EVRİMİ	208
1. Fenomenal İlişkiler	210
2. Anlamın Evrimi	214
3. Cinsiyet Formu ve Duygu Durumu	230
4. Dil ve Anlam	237
5. Performatif Siyaseti Yeniden Düşünmek	246
7	
SONUÇ	254
BİBLİYOGRAFYA	262
DİZİN	283

TEŞEKKÜR

Bu kitap neredeyse 10 senedir hayatımın bir parçası. Yazım sürecinde pek çok insanın emeği var. Bu uzun süreci Ed Andrew'un zekâsının, nüktedanlığının ve nezaketinin rehberliğinde tamamladım. Beni sandığından da fazla etkileyen fikirleri için Gad Horowitz Hocam'a, sürecin son aşamalarında hatırı sayılır yardımları için Jenny Nedelsky'ye ve taslak metni okumaya gönüllü olduğu için Ron Manzer'e minnettarım. Michelle Baert'e yıllar içerisinde entelektüel gelişimimi şekillendiren sohbetlerimiz için ayrıca teşekkür ederim. Sesi hâlâ kulaklarımda.

Yazım sürecinin henüz başlarındaiken, Kanada Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Konseyi'nden maddi destek aldığımı belirtmeliyim.

Routledge'ın Eleştirel Gerçekçilik dizisi sayesinde, tezlerimi cesurca ve dürüstçe dile getirebileceğim bir alana kavuşmuş oldum. Görüşlerime sempati duyan fakat tedbiri de elden bırakmayan Caroline New'a ve Tony Lawson'a eleştirileri için kalpten teşekkürü bir borç bilirim. Alan Jarvis'in ve Amber Bulkley'nin kitabın düzeltisine yaptıkları güler yüzlü katkıları da unutmamak lazım.

Son olarak, her aradıklarında "İşim var!" denilmesine ses çıkarmayan anneme, babama, kız kardeşime ve büyükanneme ve (hemen) her zaman bulaşıkları halleden Tom'a teşekkürler.

Bu kitabın bazı kısımları daha önce başka dergilerde yayımlandı. İkinci Bölümün bazı kısımları, *Envrionmental Values* dergisinde yayımlanan "When Something is to be Done: Proof of Environmental Harm and the Philosophical Tradition" (Sayı 8, 1999) adlı makalemden, White Horse

Press'in izniyle alınmıştır. İkinci ve Üçüncü Bölümlerin bazı kısımları, *New Political Science* dergisinde yayımlanan "The Quest for Certainty and the Demise of Political Theory" (Sayı 24, 2002) adlı makalemden, Taylor & Francis Ltd., Birleşik Krallık'ın izniyle alınmıştır. Yayımcının web adresi için bakınız: <https://www.tandfonline.com/> Dördüncü Bölümün bazı kısımları, *Radical Philosophy* dergisinde yayımlanan "The Need in Thinking: Materiality in Theodor Adorno and Judith Butler" (Sayı 84, 1997) adlı makalemden, Radical Philosophy'nin izniyle, alınmıştır. Dördüncü Bölümün diğer bazı kısımları ise *Philosophy and Social Criticism* dergisinde yayımlanan "Poststructuralism, Behaviorism and the Problem of Hate Speech" (Sayı 29, 2003) adlı makalemden, Sage Publications Ltd.'nin izniyle alınmıştır. Tüm bu yayımcılara teşekkür ederim.

I GİRİŞ

1990'ların başında Chicago Üniversitesi'nin düzenlediği bir çalışmaya katılmıştım. Çalıştay iki bölümden oluşuyordu: "Kategorilerin Yapısökümü" ve "Kategorilerin Yeniden İnşası". İlk bölümün okuma listesi ırk, akıl sağlığı, cinsiyet ve cinsellik gibi konuları parça parça ayırıp inceleyen kitaplar ve makalelerle dolup taşıyordu. İkinci Bölümde ise tek bir metin bile yoktu. Doğrusu buradaki boşluğu doldurmaya epey gönülsüzdük; çalıştayın sonunda da bir şey çıkmadı zaten. 2000'lerde yeni girişimlerde bulunmuş olsa da bu boşluk hâlâ sürüyor. Elinizdeki kitap, postyapısalcılık sonrası günümüzde kategorilerin yeniden inşası konusuna gerçekçi bir pencereden katkıda bulunuyor. Ben bu projeye ontoloji diyorum çünkü gerçekliğin temel yapısına dair soruları gerçekçi bir bakış açısından ele alacağım. Esas olarak ilgimi çeken yapılar ve kategoriler, cinsiyet ve cinsellikle ilgili olanlar. Bunun bir sebebi bu kategorilerin yapısökümünün kötü şöhrete sahip olmasıysa, diğer sebebi de bu konulara dair fikirlerin birçok ilginç meseleyi de gündeme getiriyor olmasıdır. Hâliyle, kitap boyunca doğa ile kültür, duygu durumu ile davranış, anlam ile dil, doğa bilimleri ile sosyal bilimler gibi başka ikili kategorileri tartışacağım.

Biyolojik cinsiyetin ve cinselliğin yapısökümü şu sava dayanıyor: Doğal yaşamın bilgisi düşünce, dil ve kültürle o denli dolayımlanır, hatta inşa edilir ki bu etkilerin nerede sona erdiğini ve doğanın nerede başladığını belirlemek olanaksızdır. "Doğa" kavramından duyulan hoşnutsuzluk gün geçtikçe artıyor. Bu yüzden 1960'ların ve 1970'lerin

feminizminin yaygınlaştırdığı biyolojik/toplumsal cinsiyet ayrımına bugün meydan okunuyor. Will Roscoe'nün deyişiyle "Farklı alandan gelen akademisyenler anatomik cinsiyetin de toplumsal cinsiyet gibi bir inşa olduğunu gösterdiler."¹ Cinsiyetin sanıldığı gibi iki yönlü olmadığını ve arzunun o denli iki taraflı işlemediğini göstermek için interseks ve transseksüel bireyler örnek gösteriliyor. Birçok çağdaş yazar doğal cinsiyet kategorileri veya içgüdüleri diye bir şey olup olmadığını soruluyor. Alanda en bilinen akademisyenlerden biri olan Anne Fausto-Sterling "[i]nterseksler kelimenin tam anlamıyla her iki cinsiyete de sahip oldukları için cinsiyet farklılığı iddialarını da zayıflatırlar" diyor.² Kimi zaman cinsiyetin ikili karşıtlıktan ziyade bir spektrum olduğu söyleniyor. Alice Dreger'in ifadesiyle: "[C]insiyet spektrumu renk spektrumu gibidir, doğanın bize sunduğu bir aralık vardır ve tam o aralıkta bir "cins" çaktırmadan ötekine karışır." Bu argümanların ardından günümüzde üç, dört, hatta daha fazla cinsiyetin tanınması yönünde talepler de gündeme geliyor.

Başkaları ise cinsiyet kimliğinin ve dürtüsünün doğuştan gelen birtakım özelliklerin dışavurumu değil, tamamen kültürel kabullerin bir performansı olduğunu iddia ediyor ki bu iddianın en ünlü savunucularından biri herhâlde Michel Foucault'dur:

"Cinsellik" kavramı anatomik öğeleri, biyolojik işlevleri, tutumları ve davranışları, duyuları ve hazları yapay bir bütünlük içinde bir araya getirmemizi ve bu hayali bütünlüğü nedensel bir ilke olarak kullanmamızı sağladı.⁴

¹ W. Roscoe, "How to Become a Berdache," içinde G. Herdt (ed.) *Third Sex, Third Gender: Beyond Sexual Dimorphism in Culture and History*, New York: Zone Books, 1994, s. 345

² A. Fausto-Sterling, *Sexing the Body: Gender Politics and the Construction of Sexuality*, New York: Basic Books, 2000, s. 8.

³ A. Dreger, *Top Ten Myths About Intersex*, çevrimiçi erişim: www.isna.org/newsletter/feb2001/feb2001.html (11 Aralık 2004 tarihinde erişildi).

⁴ M. Foucault, *The History of Sexuality*, Cilt I, çev. R. Hurley, New York: Vintage Books, 1990, s. 154.

7 SONUÇ

Okuduğunuz satırlar boyunca Goodman, Quine ve Foucault gibi düşünürlerin felsefeleri ve cinsiyet kategorilerini yapı-söküme uğratan güncel feminist argümanlar arasındaki bazı bağlantıları gösterdim. Bu feminizmin hedefleriyle ters düşünüyorum, ne de olsa bu hedefler, diğer tüm feminist hedefler gibi cinsiyet hiyerarşisinin ortadan kaldırılması ve egemen toplumsal normlara başkaldırmak suretiyle kişilere daha fazla imkânın sunulmasıdır. Fakat tam tersi yönde itirazlar olsa da postyapısalcı ve inşacı feminizmin kendi kuramlarını nominalist, göreci ve davranışçı felsefe çerçevesinde ifade ettiğini öne sürdüm. Bu çerçevede hareket edildiğinde birtakım felsefi sorunlar ortaya çıkıyor ve devamında fikrin savunucularının incelemenden öylece kendi haline bıraktığı siyasi neticeler doğuyor. Ben burada gerçekçi bir alternatif önerdim. Cinsiyet ve cinsellik dâhil olmak üzere dünya fenomenlerini anlamının yolunun ancak doğal ve toplumsal türleri, nedensel yapıları ve istisnalarını, örüntüyü ve varyasyonu, duygu durumunu ve davranışı, anlamı ve sözlük tanımını *birbirinden ayıran* bir yaklaşımdan geçtiğini savundum.

Günümüz gerçekçiliğine kendini postyapısalcılığa ve inşacılığa karşı savunabilmesi için yeterince fırsat verilmedi. Bilim felsefesi, ki biyolojiyi en çok ilgilendiren sorulara eğilir, feminist çevrelerce neredeyse yok sayıldı. İlk olarak hem biyolojiye hem de bilim felsefesine eğildim çünkü cinsiyet hakkında genelleyici saptamalar yaparken ne biyolojiden ne de bilim felsefesinden faydalanılmaması bana tuhaf geliyor. Tartışmaya açtığım sorular ve sorunlar, postyapısalcı ve inşacı

DİZİN

20. yüzyıl felsefesi 50

A

adalet sistemi 89
Adorno 255, 256, 261
adrenal hiperplazi 126, 179
ahlaki delilik 90
akıl sağlığı 13, 86
algısal bilgi 35
anatomi 97
anatomik: ~ cinsiyet 14; ~ fizyolojik sistemler 83
Anderson, Jay 194
androjen duyarsızlığı 126
Antik Orpheus kültü 28
antisosyal normlar 93
Archer, Margaret 18, 165, 166, 186, 222, 223, 239
Aristoteles 17, 28, 29, 41, 77, 175, 179, 210
Aristotelesçi ayırım 173
aritmetik zorunluluk 175
arzular 69
astronomi 17
aşırı duygusal olma korkusu 101

B

Bacon, Roger 34, 41
de Beauvoir, Simone 104, 110
beden 84, 85, 138, 151, 221
belirimcilik 175
belirlenimci fizik kuramları 47
Benhabib, Seyla 152
Bentham, Jeremy 178
Benton, Ted 18, 21, 176, 191, 207
Bernard, Claude 42
beşerî bilimler 24, 98, 101
Bhaskar, Roy 18, 158, 159, 162, 164,

165, 167, 169, 171, 172, 173, 174, 185, 189, 202, 203, 204, 207, 209, 210, 220, 258

bilgi formu 100

bilim 16, 20, 22, 26, 27, 34, 38, 42, 44, 48, 49, 58, 62, 67, 83, 89, 98, 115, 123, 129, 132, 134, 167, 168, 173, 174, 177, 183, 184, 187, 200, 215, 226, 230, 238, 254

bilimsel: ~ dünya anlayışı 44; ~ teori 52

bilimsellik 36, 97

bipolarlık 86

bircilik 60

bireysel algılar 45

biseksüellik 96, 117, 139, 148, 236

biyoloji 19, 20, 27, 98, 104, 129, 141, 174, 175, 189, 190, 191, 192

biyolojik: ~ cinsiyet 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 25, 110, 121, 136, 138, 145, 163, 176, 179, 180, 181, 182, 183, 193, 198, 205, 208, 214, 255, 259, 260; ~ değişkenlik 108; ~ determinizm 20; ~ organizmalar 17, 234; ~ türler 188, 204

Boole 134

Borges, Jorge Luis 80

Boyd, Richard 17, 160, 170, 182, 186, 188, 189, 190, 257

Boyle, Richard 182

Boyle, Robert 37

Brown, Wendy 251

Butler, Judith 15, 16, 79, 104, 105, 108, 109, 126, 203

C

Cameron, Rich 175

canlı organizmalar 188

- Carnap, Rudolf 43
ceza adaleti sistemleri 87
Chomsky 153, 154, 242
cinsel: ~ azınlıklar 20, 25; ~ davranış 94, 96, 236; ~ davranış kategorileri 96; ~ dürtü 210; ~ hayat 95
cinsellik 13, 14, 19, 20, 94, 95, 97, 105, 117, 142, 143, 145, 197, 236, 254; ~in yapısökümü 13; ~ tarzları 117
cinsi ötekileştirme 117
cinsiyet: ~ belirleme 108; ~ belirlenimi 122, 125, 128, 132, 133, 135, 136, 139, 180, 182; ~ belirsizliği 128, 145; ~ spektrumu 14, 106; ~ davranışı 19; ~ değişkenliği 136; ~ dimorfizmi 127, 129, 131, 179, 207; ~ eşitsizliği 259; ~ farklılaşması 121, 122, 124, 125, 133, 182, 183; ~ farklılığı 14, 181, 195, 236, 260; ~ gelişimi 121, 132, 136, 180; ~ içgüdü 24; ~ kimliği 14, 15, 145, 161; ~ normları 150; ~ spektrumu 106; ~ tahayyülü 104
cinsiyetçilik 260
cinsiyetlendirilmiş özne 146
cinsiyetlendirme süreci 110
cinsiyetli: ~ bireyler 201; ~ iş örüntüleri 195
Cleckley 90, 91, 92
Cleckley, Herve 90
Collier, Andrew 172, 200
Comte, Auguste 41, 42
Comtecu cebir 45
Ç
çağdaş: ~ feminizm 104; ~ gerçekçilik 51
çocukluk çağı 125
çocukluk 60
D
Darwin 47, 62, 190, 216, 224, 225, 228, 234
davranışçı dil edinimi teorileri 247
davranışçı yaklaşımı 69
davranışçılık 16, 67, 69, 70, 71, 73, 74, 75, 79, 89, 91, 94, 109, 142, 152, 155, 156, 158, 209, 225, 233, 242, 246, 253; ~ felsefeleri 16
delilik 85, 86, 90
deney yöntemi 37
deneyim testi 37
Descartes 35, 36, 225, 228
dış dünya 58, 62, 252
dilbilimcilik 111, 116
dil sınırları 67
doğa: ~ bilimleri 13, 20, 21, 34, 47, 50, 101, 184, 185, 197, 208; ~ yasa 39, 41, 169, 198
doğal: ~ cinsiyet kategorileri 14, 105; ~ felsefesi 24; ~ yaşam 177; ~ zorunluluk 161, 187, 211
Doyal 170, 242, 243, 245, 246
Dreger, Alice 14, 106
Dreyfus, Hubert 100
duygu durum 13, 18, 210, 222, 223, 224, 225, 227, 228, 229; ~ gerçekçiliği 18; ~ deneyimleri 225
duygular 69
duygusal kişilik özellikleri 92
duyu: ~ deneyi 36; ~ deneyimleri 36
duyusalığımızın kaynağı 118
E
edimsöz 149
Eicher, Eva 132
empirik: ~ ayrışmalar 167; ~ bilgi 49, 57; ~ deneyimler 39; ~ deneyler 34; ~ dünya 28, 51, 57
empirizm 98, 137, 169
Epstein, Barbara 24, 163
eşitlikçi felsefe 74
etkisöz 149
Eukleides 99
evrimsel biyoloji 192
F
faillik 113, 142, 145, 149, 153, 154, 155, 157
Fausto-Sterling, Anne 14, 20, 106, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 179, 180, 191, 199
felsefe(ler) 4, 24, 27, 28, 33, 41, 56, 59, 88, 116, 141, 160, 163, 169, 183, 237, 247, 253, 254, 256, 257

- felsefi: ~ gelenek 16, 49, 63, 85; ~ idealizm 111
 feminist: ~ bilim eleştirileri 20; ~ kimlik 147
 feminizm 14, 20, 23, 104, 105, 108, 110, 121, 140, 147, 254, 257, 260, 261
 fizik 37, 41, 45, 47, 62, 98, 164, 171, 174, 176, 198, 205
 fiziksel türler 204
 Foucault, Michel 14, 16, 51, 69, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 108, 109, 110, 111, 112, 115, 116, 117, 120, 121, 136, 138, 142, 159, 161, 164, 183, 198, 200, 208, 209, 234, 241, 243, 246, 254, 255
 Freud, Sigmund 117, 178
- G
- Galileo 34, 35, 36, 37, 41
 Garfinkel, Harold 105
 gelenekselcilik 182
 gelişimsel: ~ biyoloji 191, 192; ~ sistemler 191
 Gendlin, Eugene 18, 19, 220, 221, 223, 224, 239, 240
 genel evrim kuramı 190
 genelgeçer benlik 72
 genotip 122, 189
 geometri 28, 33, 35
 gerçekçilik 17, 18, 22, 24, 50, 121, 158, 173, 179, 203, 204, 212, 246, 253
 gerçekçilik 24
 Gigerenzer, Gerd 103
 Goodman, Nelson 16, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 67, 73, 76, 80, 81, 82, 84, 87, 88, 97, 99, 109, 111, 121, 136, 140, 141, 157, 160, 161, 164, 183, 198, 203, 242, 246, 254, 255
 Gosselin, Mia 242
 Gould, Stephen Jay 191, 216, 217
 görecelik 16, 50, 52, 58, 75, 89, 120, 136
 Greenberg, Julie 106
- Guillory, John 24
 Guillory 24, 163, 164
 gündelik şeyler 26
- H
- hakikat 51, 58, 83
 Harding, Sandra 22
 Hare, Robert 92
 Harré, Rom 17, 162, 172, 186
 Harris 170, 242, 243, 245, 246
 Hausman, Bernice 106, 181
 hayali toplum sözleşmesi 113
 Hegel 77, 118, 119, 120, 260, 261
 hegemonya 176
 Hempel, Carl 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 56, 58, 84, 246
 Herakleitos 30, 31
 heteroseksüellik 95, 96, 142, 236
 Heylighen, Frances 191, 193, 217
 hiççilik 60
 histeri 86
 Hobbes, Thomas 35, 36, 37, 39, 50, 56, 178
 Hochschild, Arlie 251
 Homeros 64
 homoseksüellik 95, 96, 111, 148
 Hrdy, Sarah 21, 259
 Hume 38, 39, 40, 41, 43, 45, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 61, 62, 64, 66, 72, 81, 99, 162, 164, 172, 178, 202, 203, 204
 Humecu: ~ şüphecilik 158; ~ tümevarım sorunu 160
 hümanist ruhbilim 101
- İ
- içgüdü(ler) 69, 71, 96, 226
 içsellik 229
 idealar dünyası 169
 idealizm 113
 ideoloji 177
 ikinci dalga feminizm 104
 inanç sistemi 33
 inşacılık 15, 18, 20, 28, 49, 50, 60, 69, 104, 107, 146, 158, 159, 163, 164, 171, 178, 197, 201, 202, 204, 209, 239, 257
 interseks bireyler 129, 137, 205

- interseksüellik 131, 182, 199, 200, 201, 202, 203, 204
- J
- Jost, Alfred 124
- Jouy 94, 95
- K
- kadın: ~ düşmanlığı 260; ~ hakları 147; ~ kategorisi 143
- kadınlık 96, 145
- Kant 58, 118, 119, 120, 163
- kartezyen mekanik 37
- katı bilimler 102
- Keller, Evelyn Fox 22
- kesinlik arayışı 43
- Kessler, Suzanne 15, 105, 106, 107, 109, 114, 115, 128, 131, 137, 143, 144, 145, 193, 195, 235, 236
- kızlaştırma eylemi 111
- kimliklenmeler 145
- kimya 27, 37, 98, 174, 185
- kişilik bozukluğu 70
- klasik epistemolojik paradigmlar 164
- Koch, J. L. 90
- Krausz, Michael 162
- kromozomal anomaliler 126, 181
- Kuhn, Thomas 54, 55
- kurucu özne 84
- kültür 13, 19, 50, 65, 81, 82, 83, 104, 105, 106, 108, 120, 143, 163, 185, 187, 193, 194, 198, 201, 202, 203, 208, 209, 210, 213, 221, 222, 228, 233, 236, 251, 258, 260, 261
- kültürel: ~ enerji 194; ~ farklılıklar 59; ~ inşa(lar) 110, 187, 200, 259
- L
- Latour, Bruno 23
- Lawson, Tony 18, 20, 108, 158, 166, 167, 173, 176, 209
- Lewontin, Richard 191
- lezbiyen cinselliği 117
- Locke, John 56, 178
- Lorenz 216, 225
- M
- Madden, E. H. 186
- maddeselleşmeye direnç 116
- maddesellik 109, 112, 117, 120, 202
- maddi dünya 30, 31, 49
- mantık 39, 46, 50, 57, 63, 64, 66, 129, 137, 164, 169, 178, 200, 205, 226, 259
- mantıkçı pozitivizm 43
- mantıksal ilişki 49
- Maslow, Abraham 79, 101, 102
- matematik 27, 33, 41, 42, 50, 100, 101, 102; ~in dili 102
- matematiksel ilkeler 38
- Mayr, Ernst 174, 188, 189, 190, 191, 233
- McKenna, Wendy 15, 105, 106, 109, 114, 115, 137, 143, 144, 145, 193, 195, 205, 235, 236
- medya 177
- Melnick, Burton 102
- merkezi sinir sistemi 72
- metafizik 36, 38, 41, 43, 44, 47, 49
- metafiziksel: ~ bilgi 49; ~ masumiyet 182
- Miller, Richard 17, 170, 172, 257
- Millikan, Ruth 17, 19, 159, 185, 187, 188, 192, 193, 210, 211, 212, 213, 239, 240, 241, 243, 244, 245, 246
- modern: ~ kurumlar 85; ~ matematik 102; ~ pratik 85; ~ psikoloji 90; ~ tıp 98
- Moliere 166, 167, 170
- Money, John 144, 145
- Morland, Iain 128
- Müller kanalı 123, 124
- N
- Nagel, Ernest 43
- nefret söylemi 149, 150, 156, 246, 248, 250, 252
- Neurath, Otto 43, 47
- New 14, 15, 17, 18, 22, 23, 24, 28, 32, 34, 35, 41, 42, 44, 45, 49, 57, 61, 65, 70, 72, 73, 76, 77, 78, 79, 81, 83, 84, 86, 87, 92, 104, 105, 107, 109, 110, 111, 115, 121, 124, 128, 148, 149, 153, 159, 163, 165, 166, 174, 186, 189, 191, 192, 195, 196, 197, 199, 201, 203, 206, 210,

- 215, 216, 219, 220, 221, 225, 233, 235, 236, 242, 249, 255
 New, Caroline 18, 23, 165, 166, 196, 236
 Newton, Isaac 37, 38
 Nietzsche 77, 83, 84, 166, 169, 251
 nominalist: ~ empirizm 172; ~ ontoloji 136
 nominalizm 16, 59, 75, 81, 89, 158, 178, 198, 203
 nötr cinsiyet kuramı 144
 Nussbaum, Martha 79
- O**
 ontoloji 13, 56, 158, 172, 175, 202, 210, 211
 ontolojik oradalık 119
- Ö**
 ölüm riski 146
 östrojen 124, 181
 özcülük 18
 özgürleştirici mücadele 147
 özneleştirme paradoksu 142
- P**
 Parks, Rosa 151, 155
 Parmenides 28, 30, 31, 32, 39, 60
 pasiflik 133, 134
 pedofili 95
 performans 145, 152
 performatif: ~ politika 248; ~ siyaset 152; ~ yöntem 248, 249
 Petronio, Sandra 78
 Platon 28, 31, 32, 33, 50, 52, 127, 169
 Popper, Karl 43, 47, 48, 49
 pornografik içerik 150
 Porter 102, 103
 Portmann, Adolf 18, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 241, 243
 post-izm 17
 postyapısalcı feminizm 51
 postyapısalcılık 13, 15, 18, 19, 20, 24, 25, 26, 28, 43, 50, 51, 60, 69, 76, 78, 104, 107, 126, 131, 149, 155, 158, 163, 164, 167, 169, 171, 178, 183, 193, 197, 199, 201, 202, 204, 209, 234, 239, 257
 pozitivizm 26, 43, 48, 73
 psikanalitik yorumlar 75
 psikanaliz 27
 psikiyatri 87, 91
 psikoloji 69, 70, 101, 174
 psikopati 90, 91, 92, 93
 Pthagoras 28, 29, 30, 31, 32, 33, 52, 103
 Pythagorasçı kült 63
- Q**
 Quine, W. V. O. 16, 51, 56, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 73, 74, 75, 76, 80, 82, 84, 88, 99, 100, 109, 110, 115, 116, 120, 136, 152, 155, 157, 161, 202, 203, 204, 208, 209, 214, 231, 232, 240, 241, 242, 243, 246, 254, 255
- R**
 Rabinow, Paul 83, 100
 Roscoe, Will 14, 195
 Rothblatt, Martine 106, 107
 Russel, Bertrand 43
- S**
 sanat 58, 74, 249
 Sax, Leonard 130, 131, 179
 Sayer, Andrew 17, 18, 131, 161, 165, 171, 235
 Schlick, Moritz 43
 serebral bilinç 226
 Sheets-Johnstone, Maxine 18, 19, 21, 218, 221, 222, 224, 234, 235, 237, 238, 241, 243, 244
 Skinner, B. F. 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 84, 89, 90, 96, 152, 153, 154, 155, 156, 241
 Sokrates 31, 32, 46
 Soper, Kate 194
 sosyal: ~ bilimler 13, 27, 47, 50, 98, 184, 197; ~ ilişkiler 229; ~ yaşam 229
 sosyoloji 41, 174, 185
 soyutlama 165

söylemdışı dünya 120
söylemin sınırları 119
söylemsel: ~ monist 112; ~ monizm
111; ~ normlar 154; ~ oluşum 154
söylemsellik 202
spektrum imgesi 106
Stroud, Barry 67
suçlu akıl anlayışı 89

T

Talidomit olayı 169
temelcilik 15, 17, 18, 24, 43, 50, 138,
140, 170, 234, 235; ~in türleri 15
Thatcher, Margaret 178
tumarhaneler 88
toplum düzeni 89
toplumsal: ~ cinsiyet 14, 15, 19, 20,
24, 62, 104, 105, 107, 110, 144,
145, 146, 150, 184, 185, 193, 196,
197, 207, 208, 236, 257, 258, 259;
~ cinsiyet kimliği 15, 145; ~ cinsiyet
parodisi 146; ~ cinsiyet rolleri 105;
~ dönüşüm 15, 141, 142, 146, 151;
~ eşitsizlik 20; ~ gömülmüşlük olgu-
su 113; ~ hayat 109; ~ yapılar 17; ~
yasalar 169

tümdengelimli yöntem 46
tümevarım sorunu 40, 52

W

Washburn, Linda 132
Watson, John B. 69, 70, 71, 72, 74,
84
Watsoncu davranışçılık 157
West-Eberhard 191, 192
Wittgenstein, Ludwig 43
Wittig, Monique 105, 117, 137, 138,
142
Wolff kanalı 123, 124
Wolin, Sheldon 35

Y

yapısalcı psikoloji 69
yeniden ifadelendirme 151, 152, 156,
157, 201, 248, 250

Z

zekâ geriliği 126, 181
zihinsel gelenek 40
Ziman, John 26